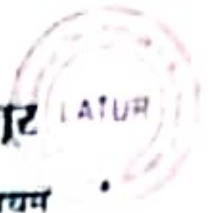

श्री. व. व. - अ. 1
2022-2023

श्रीमती सुशीलादेवी देशमुख वटीष्ठ महाविद्यालय, लातूर

विषय : अर्थशास्त्र

वर्ग : बी ए प्रथम

Bridge Course - 2022-23 (winter-2022)

Syllabus

Introduction of Economics

अर्थशास्त्राची ओळख

अ. उद्दिष्टे

- 1) विद्यार्थ्यांना अर्थशास्त्राची ओळख करून देणे.
- 2) विद्यार्थ्यांमध्ये अर्थशास्त्राची आवड निर्माण करणे.
- 3) विद्यार्थ्यांना अर्थशास्त्राचे महत्त्व समजावून सांगणे.
- 4) सूक्ष्म व स्थूल अर्थशास्त्राचे गुण-दोष यांचा आढावा घेणे.

ब. प्रकरणे

- 1) अर्थशास्त्राच्या व्याख्या.
- 2) अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती.
- 3) अर्थशास्त्राचे महत्त्व.
- 4) सूक्ष्म व स्थूल अर्थशास्त्र.

क. परिणाम

- 1) अर्थशास्त्राचे स्वरूप व महत्त्व लक्षात येते.
- 2) आर्थिक बाबतीत ज्ञान प्राप्त होते.
- 3) आर्थिक व्यवहार करणे सोईचे जाते.

ड. संदर्भग्रंथ

- 1) उच्चतर आर्थिक सिध्दांत - प्रा. कृष्णराव पाटील
- 2) सूक्ष्म अर्थशास्त्र - प्रा. राम देशमुख
- 3) सूक्ष्म अर्थशास्त्र - प्रा. विकास सुकाळे

इ. प्रश्नपध्दती

- 1) बहुपर्यायी प्रश्न प्रत्येकी दोन (02) गुण.

श्रीमती सुशीलादेवी देशमुख वरील महाविद्यालय, लातूर

अर्थशास्त्र विभाग

विषय : अर्थशास्त्र

वर्ग : बी.ए. प्रथम वर्ष

Bridge Course - 2022-23

Introduction of Economics

अर्थशास्त्राची ओळख

Diagnostic Test (निदानात्मक चाचणी)

Student Name : _____

Subject :

Sem :

Seat No. :

Time : 30 Min.

Marks : 30

- टिप : 1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.
3. योग्य पर्याय्यास ✓ अशी खूण करावी.

वहुपर्यायी प्रश्न

- खालीलपैकी कोणाची व्याख्या संपत्तीवर आधारित आहे.
A) जे.वी.से. B) वॉकर C) सिनीयर D) अँडम स्मिथ
- अर्थशास्त्राचा जनक कोण आहे ?
A) जे.एम.केन्स B) मार्शल C) अँडम स्मिथ D) रॉबिन्स
- अर्थशास्त्राला स्वतंत्र विषयाचा दर्जा कोणी दिला?
A) पॅरेटो B) अँडम स्मिथ C) केन्स D) मार्शल
- अँडम स्मिथ यांनी राष्ट्राची संपत्ती हा ग्रंथ केव्हा लिहिला?
A) 1737 B) 1767 C) 1773 D) 1776
- अँडम स्मिथच्या मते संपत्ती हे मानवी जीवनाचे ----- आहे?
A) साधन B) साध्य C) A व B दोन्ही D) यापैकी नाही
- खालीलपैकी कोणाची व्याख्या कल्याणावर आधारित आहे?
A) कॅनन B) पिगु C) देवरिज D) मार्शल
- डॉ.मार्शल यांनी कोणता ग्रंथ लिहिला ?
A) अर्थशास्त्राचे मुलतत्वे B) राष्ट्राची संपत्ती C) दास कॅपीटल D) यापैकी नाही

8. मार्शलच्या मते अर्थशास्त्र हे कोणत्या प्रयत्नांचे विवेचन करते?
A) वैयक्तिक B) सामाजिक C) आर्थिक D) A व B दोन्ही
9. डॉ.मार्शलच्या मते अर्थशास्त्र हे कोणते शास्त्र आहे?
A) नैसर्गिक B) सामाजिक C) रासायनिक D) यापैकी नाही
10. अर्थशास्त्र हे कोणत्या व्यवहाराचा अभ्यास करते ?
A) सामान्य B) असामान्य C) संपत्ती D) पर्याय A व B
11. खालीलपैकी कोणाची अर्थशास्त्राची व्याख्या वर्गीकरणात्मक आहे.
A) अँडम स्थिय B) डॉ.मार्शल C) रॉबिन्स D) केन्स
12. कल्याण ही संकल्पना ----- आहे.
A) निरपेक्ष B) सापेक्ष C) सामाजिक D) आर्थिक
13. खालीलपैकी कोणाचे मोजमाप करता येत नाही.
A) आर्थिक प्रश्न B) गरजा C) कल्याण D) पैसा
14. खालीलपैकी कोणाच्या मते अर्थशास्त्र हे साध्यांच्या (गरजांच्या) बाबतीत तटस्थ असते.
A) मार्शल B) अँडम स्थिय C) रॉबिन्स D) मेहता
15. आर्थिक प्रश्न कशामुळे निर्माण होतात?
A) अमर्यादित गरजामुळे B) अमर्यादित साधनामुळे C) कल्याणामुळे D) संपत्तीमुळे

fm

(Dr. palmanie M.P.)

श्रीमती सुशीलादेवी देशमुख वरीष्ठ महाविद्यालय, लातूर

अर्थशास्त्र विभाग

विषय : अर्थशास्त्र

वर्ग : बी.ए. प्रथम वर्ष

Bridge Course - 2022-23

Introduction of Economics

अर्थशास्त्राची ओळख

Diagnostic Test (निदानात्मक चाचणी)

Student Name : _____

Subject :

Sem :

Seat No. :

Time : 30 Min.

Marks : 20

- टिप : 1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.
3. योग्य पर्यायास ✓ अशी खूण करावी.

बहुपर्यायी प्रश्न

- मानवी गरजापूर्तीची साधने ----- असतात.
A) अमर्यादित B) मर्यादित C) भौतिक D) अभौतिक
- आर्थिक प्रश्न कसे सोडविले जातात.
A) गरजांचा प्राधान्यक्रम लावून B) संपत्तीद्वारे
C) गरजा कमी करून D) प्रयत्नाद्वारे
- कोणाच्यामते अर्थशास्त्र हे मानवी शास्त्र आहे?
A) केन्स B) मेहता C) रॉबिन्स D) मार्शल
- मार्शलच्यामते अर्थशास्त्र हे -----
A) शास्त्र आहे B) कला आहे C) शास्त्र व कला आहे D) संपत्ती आहे.
- गरजा आणि साधनांचा मेळ घालणे म्हणजे -----
A) सामान्य व्यवहार B) असामान्य व्यवहार C) आर्थिक व्यवहार D) आर्थिक प्रश्न
- सुक्ष्म अर्थशास्त्रालाच ----- म्हणतात.
A) रेणु अर्थशास्त्र B) अणु अर्थशास्त्र C) समग्रलक्षी अर्थशास्त्र D) वास्तविक अर्थशास्त्र
- करविषयक समस्या सोडविण्यासाठी कोणते शास्त्र उपयुक्त ठरते?
A) स्थूल अर्थशास्त्र B) करशास्त्र C) सुक्ष्म अर्थशास्त्र D) यापैकी नाही.

8. सुक्ष्म व स्युल अर्धशास्त्र हे परस्परांना -----.
- A) पुरक आहेत B) पर्यायी आहेत C) पुरक व पर्यायी आहेत D) यापैकी नाही.
9. खालीलपैकी कोणते अर्धशास्त्र मर्यादित स्वरूपाचे आहे?
- A) स्युल अर्धशास्त्र B) सूक्ष्म अर्धशास्त्र C) संप्रलक्षी अर्धशास्त्र D) यापैकी नाही
10. स्युल अर्धशास्त्र खालीलपैकी कोणास उपयुक्त ठरते.
- A) उपभोक्ता B) ऋणको C) धनको D) नियोजनकार

PM

(Dr. Palamwar M. P.)

श्रीमती दुशीतारदेवी देशमुख वरील महाविद्यालय, लातूर

अर्थशास्त्र विभाग

Bridge Course - 2022-23

विषय : अर्थशास्त्र

पेपरचे नाव : अर्थशास्त्राची ओळख

वर्ग : बी.ए.प्रथम

वेळापत्रक

Date	03.08.2022	04.08.2022	05.08.2022	06.08.2022	10.08.2022	11.08.2022	12.08.2022	13.08.2022	17.08.2022	18.08.2022
Time	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45	02.00 ते 02.45
Class	BAFY	BAFY	BAFY	BAFY	BAFY	BAFY	BAFY	BAFY	BAFY	BAFY

प्रा.डॉ. पलमंटे माधव पांडुरंगराव

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

Smt. Sushiladevi Deshmukh Senior College
Bridge course - 2022-23

Economics
BAFY

Student Admission Report

Sr. No.	Student name	Signature
1	Chakote Sambhaji Lakshman	Chakote
2	Kazi wahed Jamil	Kazi Wahed
3	Pote Vikas Ramrao	Pote
4	Sayyad Sakeb Khalil	Sayyad
5	Urvashi Rakesh Gopal	Rakesh
6	Thakre Suresh Namdev	Suresh
7	Londe Dhiraj Vaijnath	Dhiraj
8	Shikh Irfan Vajirsahab	Shikh
9	Alapure Vaishnavi Bhagwat	Vaishnavi
10	Jadhav Govind Timma	Govind
11	Sontakke Aarish Bheemrav	Aarish
12	Kewalkar Dhanraj Ganpat	Dhanraj
13	Shaikh Fariyalal Rahimulia	Shaikh
14	Sonvane Aditya Balaji	Aditya
15	Borde Chaitanya Bipinchandra	Borde
16	Ashok Ashok Rajabhau	Ashok
17	Potdar Sunil Prakash	Potdar
18	Rathod Abhishek Radhakrishan	Rathod
19	Shaikh Tayer Jalil	Shaikh
20	Rathod Krushana Sanjay	Rathod
21	Shaikh Afroz Wahed	Afroz
22	Kasabe Shubham Madhav	Kasabe

23	Patange Adinath Bapu	<i>Patange</i>
24	Yashwant Raj Bhausahab	<i>Yashwant</i>
25	Gomsale Omkar Vishnu	<i>Gomsale</i>
26	Zade Pralhad Punjaji	<i>Zade</i>
27	Khalse Ankita Taterao	<i>Khalse</i>
28	Solankar Vikas Narsing	<i>Solankar</i>
29	Survase Shivling Maruti	<i>Survase</i>
30	Shelke Dhiraj Bibhishan	<i>Shelke</i>
31	Suryavanshi Sujal Prakash	<i>Suryavanshi</i>
32	Waghmare Hanumant Kamalakar	<i>Waghmare</i>

AM

Faculty.

Po

IQAC. Co-ordinator

Teerth

Principal

Sushiladevi

PRINCIPAL
Smt. Sushiladevi Deshmukh
Senior College, LATUR

(Dr. P. M. A. M. P.)

Smt. Sushiladevi Deshmukh Senior College
Bridge course - 2022-23

BAFY Economics
Introduction of Economics
Marks list

Sr. No.	Student name	Marks Out of 30
1	Chakote Sambhaji Lakshman	22
2	Kazi wahed Jamil	24
3	Pote Vikas Ramrao	06
4	Sayyad Sakeh Khalil	08
5	Urvasli Rakesh Gopal	22
6	Thakre Suresh Namdev	20
7	Londe Dhiraj Vajjnath	22
8	Shikh Irfan Vajirsahab	18
9	Alapure Vaishnavi Bhagwat	06
10	Jadhav Govind Timma	08
11	Sontakke Aatish Bheemrav	22
12	Kewalkar Dhanraj Ganpat	24
13	Shaikh Fariyal Rahimulia	08
14	Sonvane Aditya Balaji	22
15	Borde Chaitanya Bipinchandra	24
16	Ashok Ashok Rajabhau	22
17	Potdar Sunil Prakash	20
18	Rathod Abhishek Radhakrishan	08
19	Shaikh Tayer Jail	06
20	Rathod Krushana Sanjay	08
21	Shaikh Afroz Wahed	22
22	Kasabe Shubham Madhav	22

23	Patange Adinath Bapu	22
24	Yashwant Raj Bhausaheb	24
25	Gomsale Omkar Vishnu	22
26	Zade Pralhad Punjaji	20
27	Khalse Ankita Taterao	20
28	Solankar Vikas Narsing	24
29	Survase Shivling Maruti	22
30	Shelke Dhiraj Bibhishan	22
31	Suryavanshi Sujal Prakash	24
32	Waghmare Hanumant Kamlakar	22

Faculty.

IQAC Co-ordinator

Principal
PRINCIPAL
Smt. Sushiladevi Deshmukh
Senior College, LATUR

Smt. Sushiladevi Deshmukh Senior College

Bridge course - 2022-23

BAFY Economics

Introduction of Economics

Answer Key

Question number	Option
1	D
2	C
3	B
4	D
5	B
6	D
7	A
8	D
9	B
10	A
11	B
12	B
13	C
14	C
15	A

Smt. Sushiladevi Deshmukh Senior College

Bridge course - 2022-23

BAFY Economics

Introduction of Economics

Answer Key

Question number	Option
1	B B
2	B A
3	C C
4	E C
5	A A
6	A B
7	B B
8	A A
9	C B
10	B D

अ) अंदाजणे

- 1) विकासामागील पर्यावरणाच्या स्वरूपाबद्दलची माहिती देणे.
- 2) पर्यावरणाचे महत्त्व परतून देणे.
- 3) प्रदूषणाचे परिणाम समजावून सांगणे.
- 4) पर्यावरणाच्या संवर्धनाबद्दलची जाणीवजागृती निर्माण करणे.

ब) प्रकरणे

- 1) पर्यावरणाचा अर्थ व महत्त्व
- 2) प्रदूषणाचे प्रकार आणि परिणाम
- 3) प्रदूषण नियंत्रणासाठी उपाययोजना
- 4) 1) पर्यावरणाचे स्वरूप व महत्त्व लक्षात घेते
2) प्रदूषणाचे दुष्परिणाम लक्षात घेतात
3) प्रदूषण नियंत्रणानिबद्धी जाणीवजागृती निर्माण होते.

ड) संदर्भग्रंथ

- 1) विकास आणि पर्यावरणीय अर्थशास्त्र - डॉ. प्रो. बी. कोडेवार
- 2) विकास आणि पर्यावरणीय अर्थशास्त्र - डॉ. बी. डी. इंगळे
- 3) प्रश्नपद्धती

1) बहुपर्यायी प्रश्न प्रत्येकी दोन (02) गुण.

प्रीमती सुशिलीदेवी देशमुख वरिष्ठ महा. लतूर

Bridge course-2022-23

पर्यावरणीय अर्थशास्त्र

(Environmental Economics)

Student Admission List

S. N.	Student Name	Sig.
1	Chavan Astha Suresh	Astha
2	Dakose Nikil Suresh	Dakose
3	Deshmukh Karrik Ramakant	Karrik
4	Devkate Khandu Abasaheb	Devkate
5	Gaikwad Dhamapat Abhimanyu	Dhamp.
6	Gaikwad Mahadev Chhabu	Gaikwad
7	Hemane Krushna Vijay	Hemane
8	Gaikwad Pruthavira Bhaliram	Gaikwad
9	Kadam Deepak Ashok	Kadam
10	Kale Rutuja Ramakant	Kale
11	Kamble Karan Vijay Kumar	Kamble
12	Kasbe Prakash Manoj	Kasbe
13	Kazi Tofik Ferozchamad	Kazi
14	Shaikh Bablu Dnyanu	Shaikh
15	Shaikh ~~Siddh~~ Shabanam Mustafa	Shaikh

पुस्तिका अर्थशास्त्राची देशभूयान परिसर मंडळ विद्यालय, काभूर

अर्थशास्त्र विभागात

Bridge course - 2022-23

विषय - अर्थशास्त्र

पुस्तक नाव - अर्थशास्त्राची

अर्थशास्त्राची

वेळापत्रक

Date	07/02-2023	08/02-2023	09/02-2023	10/02-2023	11/02-2023	13/02-2023	14/02-2023	15/02-2023	16/02-2023	17/02-2023	20/02-2023	
Time	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 02.45	02.00 03.00	
Class	BASY	BASY	BASY	BASY	BASY	BASY	BASY	BASY	BASY	BASY	BASY	

Dr

Dr. Padmavati M.P.

प्रासतो शुशीलादे की देशभुज वरिष्ठ महाविद्यालय, लातूर

विषय- अर्थशास्त्र

वर्ग- बी. ए. द्वितीय वर्ष

Bridge Course-2022-23

परीवारणीय अर्थशास्त्र
(Environmental Economics)

सूचना

दि. 17/03/2023

बी. ए. द्वितीय वर्षीय सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, दि. 20/02/2023 रोजी Bridge course-ची निदानात्मक चाचणी हॉल नं. 21 मध्ये दु. 02.00 ते 03.00 या वेळेत आयोजित करण्यात आलेली आहे.

तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी चाचणी परीक्षेस उपस्थित राहणे आभिव्यक्त आहे अशी नोंद घ्यावी

Dr. Palmarie M.P.

श्रीमती सुशिलदेवी देवपुत्र वरिष्ठ महाविद्यालय लातूर

विषय - अर्थशास्त्र

वर्ग - सी.प. द्वितीय वर्ष

Bridge course - 2022-23

Environmental Economics

पर्यावरणीय अर्थशास्त्र

विद्यार्थ्यांचो वान -

विषय -

वैदिक काल -

वेळ - 30 मी.

सत्र -

गुण - 30

टिप - 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.
3) सोप्या पर्यायास - अशी गूण करावी
बहुपर्यायी प्रश्न

- 1) पर्यावरण ही संकल्पना - - - आहे.
- अ) बहुसमावेशक ब) बहुव्यापक क) गुंतागुंतीची द) वरीलसर्व
- 2) पर्यावरणात खालीलपैकी कोठल्या घटकाला समावेश होतो
अ) हवा ब) पाणी क) सूर्यप्रकाश द) मापेडी सर्व
- 3) प्रदुषणाच्या प्रकारात - - - समावेश होतो.
अ) हवा प्रदुषण ब) जलप्रदुषण क) भूप्रदुषण द) वरीलसर्व
- 4) प्रदुषण निवारणात खालीलपैकी कोणती उपाययोजना करणे आवश्यक आहे ?
अ) वनीकरणाला गती देणे ब) उद्योगांचे निकेंडकरण करणे
क) जनजागृती करणे द) मापेडी सर्व
- 5) महापूर, भूकंप यासारख्या धोक्यांना - - - ही बाब जास्त जबाबदार आहे.
अ) वेसुमार जंगलतोड ब) वाढती धरणे बांधकामे
क) सरकारचे चुकीचे धोरण द) वरीलसर्व

6) ओझोन दिवस _____ का शानरा लेला जातो

अ) 16 सप्टेंबर ब) 15 ऑगस्ट क) 11 जुलै ड) 26 जानेवारी

7) मानवी विकासाला आवश्‍यातु असाठारी भोवतालची परिस्थिती म्हणजे _____ होय.

अ) आर्थिक विकस्य ब) पर्यावरण क) अ व ब दोन्ही ड) मापेडी नाही.

8) 5 जून हा दिवस _____ शानरा लेला जातो.

अ) जागतिक वन दिन ब) जागतिक लोकसंरक्षण दिन क) जागतिक पर्यावरण दिन ड) वरीलपैकी नाही.

9) कोठल्याही वस्तू व पदार्थाची दूषीतीकरण म्हणजे _____ होय.

अ) प्रदुषण ब) पर्यावरण क) जागतिकीकरण ड) मापेडीसर्व

10) दूषमपानामुळे _____ प्रदुषण वाढते.

अ) हवा ब) पाणी क) ध्वनी ड) वरील सर्व

11) पर्यावरण सुरक्षा कायदा _____ साली लागू झाला.

अ) 1972 ब) 1986 क) 1977 ड) 1994

12) भारतीची धूप _____ कारणांमुळे होते.

अ) जंगलतोड ब) झाडे लावणे क) कुपण धालणे ड) मापेडी नाही.

13) जलसंपतीचे महत्व _____ आहे.

अ) मानवी जीवनासाठी ब) शेती विकाससाठी क) उद्योग विकासासाठी ड) वरील सर्व.

14) ओझोन वायुचा थर ^{घातक} कमी झाल्यामुळे _____ होते.

अ) वातावरणाचे तापमान वाढते ब) वातावरणाचे तापमान कमी होते क) अ व ब दोन्ही ड) वरीलपैकी नाही.

15) हवा प्रदुषणावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी _____

अ) वाहनाच्या वापर वाढवणे ब) वाहनाच्या वापर कमी करणे क) अ व ब दोन्ही ड) मापेडी नाही.

(Dr. Palmdam M.V.)

प्रीमती सुशीलादेवी देशमुख वरिष्ठ महाविद्यालय, लातूर

BRIDGE COURSE - 2022-23

पर्यावरणीय आर्थशास्त्र

(Environmental Economics)

निदानात्मक-पान्चनी

MARKS LIST

S. N.	Student Name	MARKS (OUT OF 30)
1	Chavan Astha Suresh	24
2	Dakore Nikhil Sahebrao	20
3	Deshmukh Karthik Ramakant	08
4	Devkate Khavndu Abasaheb	22
5	Gaikwad Dhammapal Abhimanyu	24
6	Gaikwad Mahadev Chheda	06
7	Gaikwad Pruthaviraj Bhataram	26
8	Hengare Krushna Vijay	08
9	Kadam Dipak Ashok	06
10	Kale Rutija Ramakant	24
11	Kamble Karan Vijaykumar	08
12	Kasbe Prakash Manoj	06
13	Kazi Tofik Fevzaheemad	20
14	Shaikh Bablu Dagdu	22
15	Shaikh Shabnam	26

Dr. Palmanth P.

पुणेमती सुशीलदेवी देशमुख वरिष्ठ महाविद्यालय, लातूर

Bridge course - 2022-23

B.A S.Y. (Economics)

पर्यावरणीय अर्थशास्त्र

(Environmental Economics)

निदेशनात्मक चाचणी

Answer Key

Question No	Option
1	D
2	D
3	D
4	D
5	D
6	A
7	B
8	C
9	BA
10	A
11	B
12	A
13	D
14	A
15	B

प्रीमती सुशीला देवी स्मरण नरिपद गद्याविद्यालय लालूर

Bridge course - 2022-23

विषय - अर्थशास्त्र

वर्ग - वी. ए. द्वितीय वर्ष

पर्यावरणीय अर्थशास्त्र
(Environmental Economics)

सूचना

दि. 25/02/2023

वी. ए. द्वितीय वर्षाच्या सर्व विद्यार्थ्यांना
सूचित करण्यात येते की, दि. 28/02/2023
रोजी दुपारी ठीक 02.00 ते 02.50 या वेळेत
Bridge course ची मूल्यामापनात्मक चाचणी
हॉल नं. 21 मध्ये आयोजित करण्यात आलेली आहे.
तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी चाचणी परीक्षेस
उपस्थित राहणे अनिवार्य आहे याची नोंद घ्यावी

Dr. Parmanve M. P.

Bridge course - 2022-23

पर्यावरणीय अर्थशास्त्र
(Environmental Economics)

विद्यार्थ्यांचे नाव -

विषय -

पेहेळ कुमाळ -

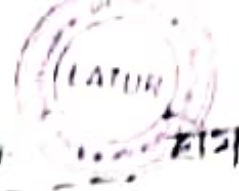
वेळ - 30 मी

सत्र -
गुण - 20

- दिय -
- ① सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
  - ② प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.
  - ③ योग्य पर्यायास ५ खूण करावी.

बहुपर्यायी प्रश्न

- ① जंगल संपत्तीचे पर्यावरणीय दृष्टीकोनातून महत्त्व -
अ) हवेचे शुद्धीकरण ब) वायुस पडणे क) मातीची धूप थांबविणे
द) वरील सर्व
- ② पर्यावरणात कोणते धटक समाविष्ट होतात?
अ) हवा व पाणी ब) स्वनिजे व स्वडक क) सौरऊर्जा व वनस्पती
द) वरील सर्व
- ③ हवेचे दुषीकरण म्हणजे - - - प्रदूषण होय.
अ) जल ब) हवा क) धवणी द) भू
- ④ सार्थचे रोग - - - प्रदूषणांमुळे पसरतात.
अ) जल ब) भू क) हवा द) धवणी
- ⑤ मातीची धूप - - - कारणामुळे होते.
अ) जंगलतोड ब) वृक्षनाशक क) कुंठाण धानणे द) भापेकी नाही

- ⑥ डोहाल्गाही वस्तु व पदार्थांचे दुषितीकरण म्हणजे _____ होय.
- अ) प्रदुषण ब) पर्जाविरण क) अ व व दोन्ही द) जापेकी नाही
- ⑦ मानवी विड्याभाला आवश्यक असाणारी शोवतालची परिस्थिती म्हणजे _____ होय.
- अ) प्रदुषण ब) पर्जाविरण क) अ व व दोन्ही द) जापेकी नाही
- ⑧ पर्जाविरणाचा अर्थवास्तु का महत्वाचा आहे?
- अ) नैसर्गिक साधनांचे महत्व समजून घेण्यासाठी
 ब) पर्जाविरणाच्या समस्यांचा अर्थवास्तु ठरवण्यासाठी
 क) पर्जाविरण समजणे सभवण्यासाठी
 द) वरील सर्व
- ⑨ जागतिक पर्जाविरण दिवस _____ दिवशी साजरा केला जातो
- अ) 15 ऑगस्ट ब) 26 जानेवारी क) 5 जून द) 11 जुलै
- ⑩ स्वयंपालित वाहनसंख्या इंधनाच्या ज्वलनातून _____ हा विषारी वायू हवेत मिसळतो
- अ) ऑक्सीजन ब) कार्बनडाय ऑक्साईड क) ओझोन
 द) जापेकी नाही.

[Signature]
 (Dr. Palwanth M.P.)

प्रीमती सुश्रीमारेकी देशपुरवणवणिव महानिवलय ललु

BRIDGE COURSE - 2022-23

B.A.S.Y. (Economics)

पर्यावरणीय उद्योगशास्त्र
(Environmental Economics)

निदानालम-चाचणी
(Diagnostic Test)

ANSWER KEY

QUESTION NO	OPTION
1	D
2	D
3	~~B~~ B
4	A
5	A
6	A
7	B
8	D
9	C
10	B

Bridge course. 2022-23

पर्यावरणीय अर्थशास्त्र
(Environmental Economics)

B.A.S.Y. SEM-IV

निदानात्मक चाचणी
MARK LIST

S.N.	STUDENT NAME	MARKS OUT OF 20
	Deshmukh Kartik Ramakant	~~20~~ 20
	Gaikwad Mahadev Chhabu	~~22~~ 16
	Hengone Krushal Vidy	~~24~~ 14
	Kadam Dipak Ashok	~~22~~ 18
	Kasbe Prakash Munjal	~~24~~ 16

[Signature]
Dr. Palmarate M.P.

श्रीमती सुशीलादेवी देशमुख वटील महाविद्यालय, लातूर

विषय : अर्थशास्त्र

वर्ग : बी.ए. तृतीय

Bridge Course - 2022-23 (Winter-2022)

Syllabus

Nature of Indian Economy

भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप

अ. उद्दिष्टे

- 1) विद्यार्थ्यांना भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या स्वरूपाविषयी माहिती करून देणे.
- 2) अर्थव्यवस्थेच्या विविध प्रकारांचा अभ्यास करणे.
- 3) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील दारिद्र्य, बेरोजगारी व शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या यावर प्रकाश टाकणे.
- 4) भारताच्या आर्थिक विकासातील कृषि, उद्योग व सेवाक्षेत्राची भूमिका यांचा अभ्यास करणे.

ब. प्रकरणे

- 1) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप
- 2) अर्थव्यवस्थांचे विविध प्रकार
- 3) भारतातील दारिद्र्य, बेरोजगारी व शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या
- 4) भारताच्या आर्थिक विकासातील कृषि, उद्योग व सेवाक्षेत्राची भूमिका

क. परिणाम

- 1) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप लक्षात येते.
- 2) भारतीय अर्थव्यवस्थेमधील दारिद्र्य, बेरोजगारी व शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या इ. घटकाविषयी माहिती प्राप्त होते.
- 3) भारताच्या आर्थिक विकासातील कृषि, उद्योग व सेवाक्षेत्राचे महत्त्व लक्षात येते.

ड. संदर्भग्रंथ

- 1) भारतीय अर्थव्यवस्था - प्रा. रायखेलकर / दामजी
- 2) भारतीय अर्थव्यवस्था - प्रा. एन. एल. चव्हाण

इ. प्रश्नपध्दती

- 2) बहुपर्यायी प्रश्न प्रत्येकी दोन (02) गुण.

श्रीमती सुशीलादेवी देशमुख वरीष्ठ महाविद्यालय, लातूर

अर्थशास्त्र विभाग

विषय : अर्थशास्त्र

वर्ग : बी ए. तृतीय वर्ष

Bridge Course - 2022-23

Nature of Indian Economy

भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप

Diagnostic Test (निदानात्मक चाचणी)

Student Name : _____

Subject :

Sem :

Seat No. :

Time : 30 Min.

Marks : 30

- टिप : 1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.
3. योग्य पर्यायास ✓ अशी खूण करावी.

वहपर्यायी प्रश्न

- भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेमध्ये ..... समावेश होतो.
A) श्रीमंत B) भांडवलदार C) उत्पादक D) वरोलपैकी सर्व
- ..... अर्थव्यवस्था अमेरिका, इंग्लंड व जपान अशा प्रगत राष्ट्रांमध्ये दिसून येते.
A) समाजवादी अर्थव्यवस्था B) भांडवलशाही अर्थव्यवस्था
C) मिश्र अर्थव्यवस्था D) यापैकी नाही
- ज्या अर्थव्यवस्थेत ..... घोरण असते अशा अर्थव्यवस्थेला भांडवलशाही अर्थव्यवस्था असे म्हणतात?
A) हस्ताक्षेपाचे B) निर्हस्ताक्षेपाचे C) मध्यास्थाचे D) यापैकी नाही
- ..... अर्थव्यवस्थेत सर्व निर्णय हे देशातील मध्यवर्ती सरकारद्वारे घेतले जातात?
A) मिश्र B) खाजगी C) समाजवादी D) भांडवलशाही
- ..... अर्थव्यवस्थेत समाजवादी आणि भांडवलशाही अशा दोन्ही प्रकारचे मिश्रण आढळून येते.
A) भांडवलशाही B) समाजवादी C) मिश्र D) यापैकी नाही
- ..... अर्थव्यवस्था रशिया व चीन या देशात दिसून येते.
A) समाजवादी B) भांडवलशाही C) मिश्र D) यापैकी नाही

7. भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत ----- हा सार्वभौम असतो?
A) उपभोक्ता B) संयोजक C) उद्योगपती D) यापैकी नाही
8. भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत ----- अटळ असते.
A) व्यापारतोल B) व्यापारचक्र C) व्यापाररोप D) यापैकी नाही
9. ----- हा भांडवलशाहीचा प्राण आहे?
A) तोटा B) नफा C) ना नफा ना तोटा D) यापैकी नाही
10. भारतीय अर्थव्यवस्था ही ----- स्वरूपाची अर्थव्यवस्था आहे.
A) भांडवलशाही B) समाजवादी C) मिश्र D) यापैकी नाही
11. समाजवादी अर्थव्यवस्थेत केंद्रीय सत्ता म्हणून ----- प्रस्थापित होत असते.
A) हुकूमशाही B) राजेशाही C) लोकशाही D) यापैकी सर्व
12. मजूर वर्ग संघटित झाल्यामुळे निरनिराळ्या देशात ----- संघ स्थापन झाले.
A) श्रमिक B) भांडवलदार C) संयोजक D) यापैकी नाही
13. ----- प्रारंभ काळात उत्पादन विषयक कायदे भांडवलदारांना अनुकूल आणि मजूरांना प्रतिकूल होते.
A) सामंतशाही B) भांडवलशाही C) हुकूमशाही D) यापैकी सर्व
14. मानवी गरजा अमर्यादित आहेत आणि त्या मानाने गरजा पूर्तीची साधने ----- व अन्य साधने मर्यादित आहेत.
A) नैसर्गिक B) खाजगी C) भौगोलिक D) यापैकी नाही
15. समाजवादी अर्थव्यवस्थेत ----- साधनांची मालकी संपूर्ण समाजाकडे असते?
A) संयोजकाची B) उत्पादनाची C) घटकांची D) यापैकी नाही

Dr. Palmarie M. P.

श्रीमती सुशीलादेवी देशमुख वरीष्ठ महाविद्यालय, लातूर

अर्थशास्त्र विभाग

विषय : अर्थशास्त्र

वर्ग : बी. ए. तृतीय वर्ष

Bridge Course - 2022-23

Nature of Indian Economy

भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप

Diagnostic Test (निदानात्मक चाचणी)

Student Name : _____

Subject : _____

Sem : _____

Seat No. : _____

Time : 30 Min.

Marks : 20

- टिप : 1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.
3. योग्य पर्यायास ✓ अशी खूण करावी.

बहुपर्यायी प्रश्न

- अर्थव्यवस्था भारत देशाला नवीन नाही.
A) मिश्र B) भांडवलदार C) समाजवादी D) यापैकी नाही
- भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेमध्ये ----- याला जोखीम पत्करावी लागते.
A) उत्पादक B) संयोजक C) श्रमीक D) वरीलपैकी सर्व
- भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेमध्ये ----- चा हस्तक्षेप नसतो.
A) सरकार B) हुकूमशाही C) उत्पादक D) यापैकी नाही
- भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेमध्ये ----- समावेश होतो.
A) श्रीमंत B) भांडवलदार C) उत्पादक D) वरीलपैकी सर्व
- भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत ----- यास विशेष महत्त्व असते.
A) व्यक्ती स्वातंत्र्य B) अभिव्यक्ती C) समता स्वातंत्र्य D) यापैकी नाही
- स्पर्धा हा बाजार यंत्रणेचा ----- भाव आहे.
A) स्थायी B) अस्थायी C) A व B दोन्ही D) यापैकी नाही
- अर्थव्यवस्थेत उत्पादन व वितरणावर पूर्णपणे सरकारची मालकी असते.
A) भांडवलशाही B) समाजवादी C) मिश्र D) यापैकी सर्व

8. भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत ..... वर्गाचे शोषण होते.
A) श्रमिक B) भांडवलदार C) A व B दोन्ही D) यापैकी नाही
9. .... अर्थव्यवस्थेत समाजवादी अर्थव्यवस्था व भांडवलशाही अर्थव्यवस्था या दोन्हीचे मिश्रण दिसून येते.
A) भांडवलशाही B) समाजवादी C) मिश्र D) यापैकी सर्व
10. सामाजिक कल्याणात वाढ करणे हा ..... अर्थव्यवस्थेचा मुख्य उद्देश आहे.
A) भांडवलशाही B) समाजवादी C) मिश्र D) यापैकी नाही

fmc
(Dr. Palmarate M.P.)

श्रीमती सुशीलादेवी देशमुखा वटील महाविद्यालय, लातूर

अर्थशास्त्र विभाग

Bridge Course - 2022-23

विषय : अर्थशास्त्र

पेपरचे नाव : भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप

वेळापत्रक

वर्ग : बी.ए.तृतीय

Date	03.08.2022	04.08.2022	05.08.2022	06.08.2022	10.08.2022	11.08.2022	12.08.2022	13.08.2022	17.08.2022	18.08.2022
Time	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30	02.45 ते 03.30
Class	BATY	BATY	BATY	BATY	BATY	BATY	BATY	BATY	BATY	BATY

प्रा.डॉ. पलमटे माधव पांडुरंगराव

अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

Smt Sushiladevi Deshmukh Senior College
 Bridge course 2022-23 Economics B.A. I
 Student Admission Report

Sr. No.	Student name	Signature
1	Sen Ganga Chandan	[Signature]
2	Saburke Anuja Balasubeh	[Signature]
3	Shikhar Nishal Mustafa	[Signature]
4	Sayad Nayum Salim	[Signature]
5	Chouhan Lohika Dilsingh	[Signature]
6	shikhar Shakil Vard	[Signature]
7	Sruth Aniket Nardev	[Signature]
8	Jadhav Santosh Lakshman	[Signature]
9	Surwase Akshay Govind	[Signature]
10	Surwase Ritesh Gopal	[Signature]
11	Ghodke Ashish Baburao	[Signature]
12	Hansmate Akshay Anil	[Signature]
13	Hurdake Jejeram Sakharam	[Signature]
14	Ingle Abhishek Anil	[Signature]
15	Jadhav Shailesh Shriram	[Signature]
16	Parde Harshada Ashok	[Signature]
17	Rathod Kiran Bhimra	[Signature]
18	Surwase Sandip Dilip	[Signature]
19	Bhandange Shyam Narayan	[Signature]
20	Shaikh Aman Akbar	[Signature]
21	Shai mo Jadh Sadik	[Signature]
22	Chavan Pradip Shivaji	[Signature]
23	Atmale Arbij Lala	[Signature]
24	More Rishikesh Sudhakar	[Signature]
25	Poul Eknath Bhaskar	[Signature]
26	Kamble Sumedh Dayanand	[Signature]
27	Shendre Anita Parathad	[Signature]

Faculty. [Signature]

IQAC Co-ordinator

Principal
 [Signature]
 PRINCIPAL

Smt. Sushiladevi Deshmukh
 Senior College, LATUR

Smt. Sushiladevi Deshmukh Senior College
 Bridge course 2022-23 Economics BA1Y
 Nature of Indian Economy Diagnostic Test
 Student Marks list

Sr. No.	Student name	Total marks obtained Out of 30
1	Sen Ganga Chandan	22
2	Salunke Anura Dadasaheb	08
3	Shikhar Nishal Mustafa	08
4	Arvind Narayan Salim	24
5	Chavan Ishika Dilipraoph	24
6	shikhar Shakil Vard	22
7	Srsath Aniket Narndev	20
8	Jadhav Santosh Lakshman	10
9	Surwase Akshay Govind	22
10	Surwase Ritesh Gopal	18
11	Ghodke Ashish Baburao	AA
12	Hanumate Akshay Anil	24
13	Harduke Jejeram Sakharan	AA
14	Ingle Abhishek Anil	10
15	Jadhav Shailesh Shriram	10
16	Parde Harshada Ashok	20
17	Rathod Kiran Bhimra	22
18	Surwase Sandip Dilip	24
19	Bhandange Shyam Narayan	20
20	Shaikh Arvan Akbar	AA
21	Sharma Jadh Sadik	10
22	Chavan Pradip Shivaji	08
23	Almale Arbij Lala	08
24	More Rishikesh Sudhakar	08
25	Poul Eknath Bhaskar	AA
26	Kamble Sumedh Dayanand	24
27	Shendre Anita Paratlad	24

Faculty.

ANL

IQAC Co-ordinator

[Signature]

PRINCIPAL
 Smt. Sushiladevi Deshmukh
 Senior College, LATUR